

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

12.10.2022. Nr. 1.7-2/973

Uz 06.07.2022 Nr.

Dienvidkurzemes novada pašvaldībai

Kreics & Partneri
Zvērinātu advokātu birojs

*Par SIA „Liepājas reģiona tūrisma
informācijas birojs”*

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Dienvidkurzemes novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) sagatavoto izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) par SIA “Liepājas reģiona tūrisma birojs” (turpmāk – Kapitālsabiedrība).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī viedokli ir sniegusi biedrība “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK), KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā.

LTRK ieskatā, publiskā pārvalde var iesaistīties komercdarbībā, ja tā izpilda vismaz vienu no diviem kritērijiem: 1) publiskas pārvaldes kapitālsabiedrība apsaimnieko valsts interesēm nozīmīgus stratēģiskos aktīvus, nodrošinot to vērtības pieaugumu un tautsaimniecības izaugsmi, vienlaikus nesot atbildību sabiedrības priekšā par to izmantošanu, un/ vai 2) iesaistoties komercdarbībā tiek novērstas brīvā tirgus nepilnības¹.

LTRK aicina Pašvaldību, lemjot par līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā, ņemt vērā iepriekš minētos LTRK priekšnoteikumus. Tāpat LTRK aicina pārskatīt kapitālsabiedrību

¹ LTRK pamatnostādnes publiskas personas dalībai komercdarbībā. Pieejamas

šeit: <https://www.ltrk.lv/sites/default/files/inline->

[files/LTRK_pn_publisk%C4%81s%20p%C4%81rvaldes%20dal%C4%abba%20komerced%200.pdf](https://www.ltrk.lv/sites/default/files/inline-files/LTRK_pn_publisk%C4%81s%20p%C4%81rvaldes%20dal%C4%abba%20komerced%200.pdf)

sniegtos pakalpojumus un pēc iespējas vairāk kapitālsabiedrību darbības nodrošināšanā iesaistīt privāto sektoru.

KP rīcībā ir arī LTRK viedoklis par Kapitālsabiedrību (30.11.2020. vēstule Nr.2020/1307 saistībā ar Liepājas pilsētas pašvaldības līdzdalību Kapitālsabiedrībā) kurā atzīts, ka ir jānošķir pakalpojumi, ko var sniegt privātais sektors un ko var turpināt sniegt Kapitālsabiedrība. Tā, piemēram, Kapitālsabiedrības pamatdarbība (tūrisma informācijas sniegšana liepājniekiem un pilsētas viesiem, tūrisma datu bāzes uzturēšana) ir uzskatāma par stratēģiski svarīgu, savukārt papildu pakalpojumu apjomu un veidu Pašvaldībai ieteicams vērtēt.

Saskaņā ar Izvērtējumu 14,4% Kapitālsabiedrības akciju īpašnieks ir Pašvaldība un 85,6% Liepājas pilsētas pašvaldība.

Pamatojoties uz Liepājas pilsētas domes 2021.gada 21. janvāra lēmumu Nr.9/1 “Par pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībās”, Liepājas pilsētas dome ir noteikusi Kapitālsabiedrībai vispārējo stratēģisko mērķi – popularizēt Liepāju kā tūrisma galamērķi, panākot ārvalstu tūristu skaita pieaugumu, nodrošinot kvalitatīvu informāciju par tūrisma pakalpojumiem.

Saskaņā ar Izvērtējumu, Kapitālsabiedrības galvenie pamatdarbības veidi ir tūrisma informācijas sniegšana Dienvidkurzemes novada iedzīvotājiem, liepājniekiem, novada un pilsētas viesiem, tūrisma datu bāzes uzturēšana, Dienvidkurzemes novada un Liepājas popularizēšana un dalība Latvijas tūrisma jomas attīstībā. Darbība ir mērķēta uz Liepājas un Dienvidkurzemes novada pilsētu un pagastu (Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vainodes) kā izcilu galamērķu – kultūras, sporta un darījumu tūrisma centra, dabas teritoriju un kultūrvēsturiskā mantojuma, aktīvās atpūtas un labjūtes tūrisma – atpazīstamību Latvijā un ārvalstīs.

Izvērtējumā minēts, Kapitālsabiedrība sniedz arī šādus papildu pakalpojumus: 1. dāvanu karšu tirdzniecība; 2. starpniecība: 2.1.preču (suvenīri ar Liepājas identitāti) tirdzniecībā uz vietas birojā Rožu laukumā 5/6, Liepājā, interneta vietnē www.liepaja.travel un ar pasta starpniecību; 2.2.gidu pakalpojumu nodrošināšanu; 3. bagāžas novietnes iznomāšanu (9 eksperimentālas novietnes).

Saskaņā ar Izvērtējumu, Kapitālsabiedrības pamatdarbība tiek finansēta no tās dalībnieku piešķirtajiem finanšu līdzekļiem, savukārt papildu pakalpojumu darbības – no Kapitālsabiedrības pašas ieņēmumiem. Izvērtējumā minēts, ka Kapitālsabiedrība 2021.gadu noslēgusi ar peļņu.

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība savas kompetences ietvaros veic no likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 5. un 10.punktā noteiktajām pašvaldības autonomajām funkcijām izrietošos uzdevumus: rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību, kā arī sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu, kā arī Tūrisma likuma 8. pantā noteiktās pašvaldības funkcijas tūrisma jomā.

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrības pamatdarbība ir atzīstama par stratēģiski svarīgu, savukārt attiecībā uz kapitālsabiedrības sniegtajiem papildu pakalpojumiem ir konstatējama daļēja tirgus nepilnība. Tirgus nepilnība saistīta ar tūrisma apmeklējuma izteikto sezonalitāti (jūlijs – augusts), kā rezultātā privātie tirgus dalībnieki nav ieinteresēti nodrošināt ar tūrismu saistītus pakalpojumus. Dāvanu karšu tirdzniecību piedāvājums ir plašs, bet Liepājas dāvanu karte ir Kapitālsabiedrības izveidots produkts, kurš dod iespēju dāvanu kartes turētājam izvēlēties vairākus ar Dienvidkurzemes novadu un Liepāja pilsētu saistītus preču un pakalpojumu sniedzējus. Suvenīru tirdzniecība tiek nodrošināta ar vispārinātu preču piedāvājumu, bet neviens no privātajiem tirgus dalībniekiem nespecializējas tieši ar Liepājas vienotās identitātes izstrādāto suvenīru tirdzniecību, kas atstāj labvēlīgu ietekmi arī uz Dienvidkurzemes novada atpazīstamību. Gidu pakalpojumus piedāvā individuāli praktizējoši

gidi, bet Kapitālsabiedrība ir veikusi šo gidu atlasī un tūrisma grupām piedāvā viņu vēlmēm atbilstošākos gidus. Savukārt bagāžas novietne ir Kapitālsabiedrības jauns pakalpojums, ko tā uzsāka tikai 2022.gadā eksperimentālā režīmā. Bagāžas novietnes nomu privātie tirgus dalībnieki nepiedāvā, jo ieņēmumi ir salīdzinoši nelieli un ar tiem ir grūti atpelnīt iekārtu infrastruktūrā ieguldītos līdzekļus. Tā kā tūristi regulāri lūdz rast iespēju novietot bagāžu laikā, kad tie veic Liepājas pilsētas vai Dienvidkurzemes novada apskati, Kapitālsabiedrība lēma šādu papildus pakalpojumu uzsākt ar mērķi paildzināt tūristu pavadīto laiku reģionā. Ņemot vērā, ka tūrismam ir izteikti sezonāls raksturs (aktīvākais periods jūlijs un augusts) ar šo laika periodu ir nepietiekami, lai privātais tirgus dalībnieks varētu strādāt rentabli visas sezonas garumā.

Izvērtējumā minēts, ka tā kā Sabiedrības pamatdarbība ir saistīta ar Dienvidkurzemes novada un Liepājas pilsētas popularizēšanu, tad par konkurentiem būtu uzskatāmas citas Latvijas un ārvalstu pilsētas. Attiecībā uz Kapitālsabiedrības sniegtajiem papildu pakalpojumiem konkurenti ir citi saimnieciskās darbības veicēji, kas piedāvā preces vai pakalpojumus, kuri orientēti uz ienākošā tūrisma vajadzību apmierināšanu.

Izskatāmajā gadījumā KP pievienojas pašvaldības un LTRK paustajam viedoklim, ka kapitālsabiedrības pamatdarbība un šīs pamatdarbības nozīme pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotājiem un uzņēmējiem ir atzīstama par stratēģiski svarīgu. Secināms, ka stratēģiskais mērķis izriet no pašvaldības autonomās funkcijas, un atbilst likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 10.punktā noteiktajai pašvaldības autonomajai funkcijai: sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu. Vienlaikus KP uzskata par nepieciešamu uzsvērt, ka kapitālsabiedrībai, sniedzot interesentiem informāciju par Liepājā un blakus esošajos reģionos pieejamiem tūrisma pakalpojumiem un ar to saistītajiem produktiem, ir jāievēro Konkurences likuma (turpmāk – KL) 14.¹panta pirmajā daļā noteiktais aizliegums publiskai personai vai tās kapitālsabiedrībai ar savu darbību kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, kas citstarp var izpausties kā tirgus dalībnieku diskriminācija, radot atšķirīgus konkurences apstākļus.

Līdz ar to kapitālsabiedrībai, sniedzot konkrētos pakalpojumus, ir sevišķa atbildība nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus tirgus dalībnieku starpā.

Attiecībā uz kapitālsabiedrības sniegtajiem papildu pakalpojumiem, KP nav iebildumu pret kapitālsabiedrības sniegtajiem starpniecības pakalpojumiem gidu nodrošināšanā, KP ieskatā tiktāl, cik kapitālsabiedrība pati šos pakalpojumus nesniedz un ievēro KL nostiprināto konkurences neitralitāti, šādam kapitālsabiedrības sniegtajam pakalpojumam nevajadzētu radīt negatīvu ietekmi uz konkrēto pakalpojumu sniedzēju konkurētspēju un saimniecisko darbību kopumā. Attiecībā uz suvenīru (ar Liepājas identitāti) tirdzniecību, KP norāda, ka tiktāl, cik Kapitālsabiedrība nenodarbojas ar konkrēto suvenīru izgatavošanu, nodarbojas tikai ar starpniecības pakalpojumiem, tādējādi radot šiem suvenīru izgatavotājiem tirdzniecības platformu un nav konstatējami citi tirgus dalībnieki, kuri piedāvātu šādu suvenīru tirdzniecību, KP nav iebildumu pret konkrēto pakalpojumu sniegšanu. Tāpat KP arī norāda, ka tai nav iebildumu attiecībā uz Liepājas dāvanu karšu tirdzniecību tiktāl, cik šī Kapitālsabiedrības papildu pakalpojuma mērķis ir sekmēt tūrisma attīstību un nav līdzvērtīgi privātie pakalpojuma sniedzēji, kas to var nodrošināt, t.sk., ievērojot sezonalitātes pieprasījumu. Attiecībā uz bagāžas novietnes nomu, KP ieskatā no Izvērtējumā sniegtās informācijas secināms, ka konkrēto pakalpojumu tirgū ir konstatējama vismaz daļēja tirgus nepilnība, līdz ar to pirmšķietami izpildās VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktais priekšnoteikums. Vienlaikus KP ieskatā būtu vēlams, ja pašvaldība un kapitālsabiedrība, sadarbībā ar privātajiem tirgus dalībniekiem, periodiski pārskatītu konkrēto pakalpojumu sniegšanas pamatojumu, pārliecinoties, vai vēl arvien pastāv kāds no VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem. KP atzinīgi vērtē, ka Kapitālsabiedrība veic tirgus izpēti un tikai konstatējot tirgus nepilnību, piedāvā attiecīgas preces vai pakalpojumu, kā arī redzot tirgus situācijas izmaiņas, ka privātie tirgus dalībnieki spēj nodrošināt nepieciešamos pakalpojumus,

atsakās no to sniegšanas kā tas bija ar velosipēdu nomas pakalpojumu, ko Kapitālsabiedrība sniedza kā papildu pakalpojumu 2020.gadā, bet šobrīd vairs to nepiedāvā, jo radās privātie tirgus dalībnieki, kuri tirgū piedāvā velosipēdu nomas pakalpojumus. Izvērtējumā arī norādīts, ka Kapitālsabiedrība tāpat plāno rīkoties attiecībā uz bagāžas novietnes pakalpojumiem, kurus uzsāka sniegt vien 2022.gadā. KP atbalsta, ka Kapitālsabiedrība pati rada inovāciju un konstatējot, ka privātais tirgus dalībnieks ir gatavs piedāvāt pakalpojumu tirgū, pārtrauc savu darbību minētajā nozarē.

Ņemot vērā minēto, KP secina, ka Kapitālsabiedrības darbība atbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteiktajiem gadījumiem. KP informē, ka tai nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā.

Ar cieņu
priekšsēdētājs

J. Gaiķis